

Apoteket i Kungälv.

1777.

Kungälv är en af Sveriges minnesrikaste orter. Den nämnes i sagorna som en af Norges förnämsta köpstäder, och i senare hälften af 900-talet omtalas, att Harald Gråfäll och hans moder Gunnhild uppehöll sig där.

Sin blomstringstid hade staden under Sigurd Jorsalafarare, men redan 5 år efter hans död, 1135, utplundrades staden af vendiska vikingar.

Kungahälla, Kongælla, låg under medeltiden omkring 2,5 km. längre ned vid Nordre älf, vid nuvarande Kastellgården, och flyttades efter branden och sköflingen år 1612 på Kristian IV:s befallning till den ö, där Bohus slott låg. Där sköts staden i brand åren 1645, 1676 och 1678. Ett par år därefter flyttades Kungälv till sin nuvarande plats på fastlandet och erhöll år 1762 stapelstadsrättigheter.

Här skall enligt V. Ingerslev Martin Strobæus d. 27 april 1657, således före Bohusläns förening med Sverige, hafva fått rättighet att inrätta ett apotek.

Huruvida apoteket kom till stånd är icke känt och ännu mindre troligt är att det någon längre tid ägde bestånd då staden under de närmaste åren efter föreningen med Sverige ständigt var utsatt för fientliga härjningar.

Först mot slutet af 1770-talet vet man med säkerhet att apotek fanns i Kungälv, då G. A. Rönnerberg, som 1775 förgäfves sökt få inrätta ett apotek i Masthugget vid Göteborg, år 1777 uppsatte ett sådant i Kungälv och d. 14 okt. s. å. erhöll privilegium å detsamma.

Enligt i Kungälv tillgängliga mantalsförteckningar var apoteket från anläggningsåret till och med år 1826 beläget å tomt n:r 103 och är från och med år 1828 beläget å tomt n:r 130 å tomtområdet 130—131 samt å en del af den år 1914, af sterbhuset efter apotekare E. G. Hagelin afsöndrade tomt n:r 129.

Under åren 1879—88 innehade apotekaren i Kungälv äfven medikamentsförrådet i Jörlanda.

Apoteket har att till fonden för apoteksinnehafvares pensionering erlägga en årlig afgift af 500 kronor.

RÖNNERBERG, GUSTAF ADAM. Född d. 23 febr. 1748 i Väster Färnebo, Västmanlands län.

Föräldrar: Tullnären vid Sand tull . . . RÖNNERBERG, född d. . . ., död d. . . ., och ELSA MÄRTHA NÄBB, född d. . . ., död d. . . .

R. studerade åren 1758—64 vid Västerås skola och antogs därpå till elev å apoteket Förgyllda Korpen i Stockholm. Af-lade efter 6 års elevtid farmacie studiosi-examen och kvarstannade ytterligare 6 år på samma apotek, hvarefter han två år var anställd å apoteket Kronan i Göteborg.

Efter att 1775 ha gjort fruktlösa försök att i Masthugget i Göteborg få inrätta ett nytt apotek, uppsatte han 1777 ett sådant i Kungälv och examinerades d. 26 sept. s. å. till apotekare, hvarefter han d. 14 okt. s. å. erhöill privilegium å det-samma.

År 1780 sålde han apoteket och flyttade till Stockholm i afsikt att blifva materialhandlande. Affärerna gingo emellertid illa och han begaf sig därför 1781 till Marstrand, där han in-gick bolag med apotekaren J. Fr. Nisser. Bolaget upplöstes dock efter 5 månader, emedan R. måste lämna riket för skuld.

Efter erhållet »lejdebrief» tog han i slutet af år 1782 tjänst hos professor Hernquist i Skara. Han synes ej lång tid där-efter hafva tagit plats som provisor på apoteket Svanen i Kristianstad, ty då han 1783 rest upp till Stockholm, fick han af apotekar-societeten mottaga föreställning på grund af att han ej ställt sig det uppgjorda kontraktet till efterrättelse. Han lofvade då göra detta, men huruvida han sedan tillträdde provisorsbefatt-ningen i Kristianstad, vet man ej.

Hans vidare öden äro okända.

Död d. . . .

Gift d. . . . 1778 med SARA CATHARINA WESTERBERG, född d. . . ., död d. . . ., borgardotter i Örebro.

Barn: Två döttrar.

LUNDHOLM, LARS GUSTAF. Född d. 17 nov. 1742 i Stockholm.

Föräldrar: Kyrkoherden i Särestad OLOF LUNDHOLM, född d. . . ., död d. 13 jan. 1744, och MARGARETHA HJERTZELL, född d. . . . 1717, död d. . . . 1751.

L. blef efter några års skolstudier, 1756 elev å apoteket Svanen i Stockholm och tjänstgjorde sedan åren 1760—80 å apotek i Stockholm, Lejonet i Kalmar, i Västervik, Kristinehamn, Ystad, Nyköping, Enköping och Falun.

Inköpte 1780 apoteket i Kungälv och examinerades d. 15 mars s. å. till apotekare. Han sålde apoteket 1808 men inrättade 1809 ett sockenapotek i Lilla Edet och innehade det samma till sin död.

Död d. 26 mars 1814 i Lilla Edet.

Gift d. . . . 1780 med CATHARINA MARGARETHA ENEROTH, född d. . . . 1747, död d. 24 sept. 1809, dotter till akademibyggmästaren i Uppsala OLOF ENEROTH och . . .

Äktenskapet var barnlöst.

TAUSON, JONAS. Född d. . . . 1776 på säteriet Kronovall, i Fogeltofta socken, Kristianstads län.

Föräldrar: Inspektoren å Kronovall GUDMUND TAUSON, född d. . . . 1728, död d. . . . 1782, och EMERENTIA BERGSTRÖM, född d. . . ., död d. . . .

T. var elev å apoteket Fläktä Örnén i Malmö åren 1791—1796, tjänstgjorde 1804—08 å apoteket Svanen i Stockholm och aflade apotekarexamen d. 10 nov. 1808 samt inköpte s. å. apoteket i Kungälv.

Död d. 18 nov. 1835 i Kungälv.

Gift d. . . . med VENDELA KATARINA PALMGREN, född d. . . . 1793, död d. 3 maj 1829 i Kungälv, dotter till . . .

Äktenskapet var barnlöst.

BUNDY, LARS HENRIK. Född d. . . .

Föräldrar:

B. var elev å apoteket Svanen i Kristianstad och aflade farmacie studiosi-examen d. 21 febr. 1825. Han köpte 1836 apoteket i Kungälv och sökte 1838 hos K. Maj:t befrielse från eller upp-

skof med afläggande af apotekarexamen för att kunna få förestå apoteket. Ansökan blef afslagen, men B. innehade det oakadt apoteket tills detsamma 1843 öfvertogs af C. E. Hyltén-Cavallius. Han tjänstgjorde sedermera 1849 å apoteket Morianen i Stockholm. Om hans vidare öden känner man intet.

HYLTÉN-CAVALLIUS, CARL ERENGISEL. Född d. 19 febr. 1817 på Hönatorp i Vislanda socken, Kronobergs län.

Föräldrar: Kontraktsposten och kyrkoherden i Vislanda och Blädinge församlingar, fil. d:r CARL FREDRIK CAVALLIUS, född d. 16 aug. 1781, död d. 12 febr. 1857, och ANNA ELISABETH HYLTENIUS, född d. 28 jan. 1787, död d. 15 juli 1862.

H. genomgick 1825—32 Växjö skola och gymnasium och blef student i Uppsala 1833 samt antogs s. å. till elev å apoteket Kronan därstädes. Han aflade d. 12 aug. 1836 farmacie studiosi-examen och d. 16 maj 1838 apotekarexamen. Förestod från 17 maj till sept. 1838 apoteket i Hudiksvall och från sept. 1838 till d. 11 jan. 1840 apoteket Kronan i Uppsala. Han var därefter anställd såsom adjunkt i kemi vid teknologiska institutet i Stockholm men erhöll d. 31 jan. 1843 på egen begäran entledigande från denna befattning.

Inköpte i maj 1843 apoteket i Kungälv och erhöll d. 29 aug. s. å. privilegium å detsamma, men sålde det 1849 till apotekare J. G. Cavalli, och antogs 1850 till lärare i kemi och föreståndare för kemiska laboratoriet vid Chalmerska slöjdskolan i Göteborg. Han blef 1852 tillika lärare i kemisk teknologi därstädes.

H. förvärfvade sig vid Chalmerska slöjdskolan genom plikt-trohet, intresse och grundlig kannedom af sitt läroämne samt genom sitt blida och vänsälla väsen såväl lärarnes som lärjungarnes stora aktning och tillgifvenhet.

Den *Elementarkurs i oorganisk kemi*, hvars utarbetande H. strax före sin död avslutade, hade han tillägnat läroverkets elever och densamma antogs sedermera till begagnande vid skolan.

Under åren 1840—44 anställde han åtskilliga tekniska undersökningar öfver garfvningskonst, linberedning och lösningsmedel för kautschuk m. m., för hvilka professor Mosander har redogjort i Vetenskapsakademiens handlingar 1844.

Död d. 29 okt. 1853 i Göteborg.

Gift d. 23 juni 1847 på Täfvellsås i Kronobergs län med ANNA DOROTHEA WETTERMARK, född d. 17 febr. 1826, död d. 14 dec. 1887 i Växjö, dotter till kronofogden i Kinnevalds härad, Kronobergs län, ANDERS WETTERMARK och ULRIKA BENEDIKTA INGELDAHL.

Barn: CARL ANDERS, född d. 15 dec. 1849, död d. 10 maj 1850; — ELISABETH ULRIKA, född d. 1 okt. 1850, gift d. 15 juni 1874 med rektorn i Sala ANDERS THEODOR OSÉEN, född d. 28 maj 1849; — CARL FREDRIK, född d. 13 juli 1853. F. d. öfverste i K. Kronobergs regemente.

CAVALLI, JOHAN GUSTAF. Innehade apoteket i Kungälv åren 1849—56. (Se under apoteket Kronan i Göteborg sid. 1097.)

EDLING, FREDRIK LEONARD. Född d. 7 aug. 1819 i Enköping.

Föräldrar: Kommissionslandtmätaren JOHAN FREDRIK EDLING, född d. . . . 1786, död d. . . . 1851, och AGNES LOVISA WAHLBERG, född d. . . . 1792, död d. . . . 1847.

E. genomgick Enköpings skola och antogs 1836 till elev å apoteket Kronan i Uppsala, där han d. 19 sept. 1840 aflade farmacie studiosi-examen. Tjänstgjorde åren 1841—44 å apoteket Morianen i Stockholm och åren 1845—50 å apoteket Enhörningen i Göteborg. Aflade apotekarexamen d. 31 maj 1854 och förestod därefter apoteket Lejonet i Kalmar till dess han d. 1 sept. 1855 tillträdde det af honom inköpta apoteket i Kungälv, hvarå han d. 10 nov. s. å. erhöill privilegium.

E. var ordförande i länets sparbanksafdelning i Kungälv samt i stadens sundhetsnämnd.

Död d. 13 maj 1876 i Kungälv.

Gift 1) d. 7 aug. 1857 med IDA HILMA SOFIA ROEMPKE, född d. 5 okt. 1831 på Kode i Solberga socken i Bohuslän, död d. 6 april 1858 i Kungälv, dotter till kaptenen vid Bohusläns regemente OLOF PETER ROEMPKE och SOFIA MAGDALENA KRUISE AF VERCHOU.

2) d. 14 nov. 1869 med AMELIE CHRISTINA CHARLOTTA SÖDERBERG, född d. 27 aug. 1833 i Sigtuna, död d. . . . 1901 dotter till extra provinsialläkaren i Sigtuna distrikt CHRISTOFFER SÖDERBERG och EMILIA CAROLINA TIDSTRÖM.

Barn: IDA ELLEN EMILIA, född d. 2 febr. 1871 i Kungälv, gift d. 8 mars 1903 med auditören CLAËS GUSTAF ERHARD BREITHOLTZ, född d. 24 jan. 1874. Äktenskapet upplöstes 1912.

LÖFDAHL, FREDRIK. Född d. 28 juni 1845 å Krageholm, Söfvestads socken, Malmöhus län.

Föräldrar: Landtbrukaren MÅRTEN FREDRIK LÖFDAHL, född d. 19 sept. 1809, död d. 24 sept. 1889, och ANDRIETTE NORBLAD, född d. . . . 1822, död d. . . . 1897.

L. åtnjöt 1854—61 undervisning, dels enskild, dels vid Ystads elementarläroverk och antogs d. 1 sept. 1861 till elev å apoteket i Ystad, aflade där d. 13 sept. 1865 farmacie studiosi-examen och tjänstgjorde fortfarande å nämnda apotek till 1867 och under sommaren 1869. Han aflade apotekarexamen d. 28 maj 1870 och tjänstgjorde därefter å apoteken i Södertälje från d. 1 juni till d. 1 sept. 1870 och Lejonet i Gävle från d. 20 sept. 1870 till d. 5 jan. 1871, uppsatte därefter medikamentsförrådet i Storvik samt förestod det till d. 1 april 1873. Han tjänstgjorde vidare å apoteken Lejonet i Norrköping från d. 1 maj till d. 31 dec. 1873, Kronan i Norrköping från d. 1 jan. till d. 31 juni 1874, såsom föreståndare å apoteket i Nora under två månader s. å. och därefter å apoteket Lejonet i Göteborg från d. 5 aug. 1874 till d. 5 febr. 1875 samt i Eslöv från d. 22 febr. 1875 till d. 15 maj 1876. Han var därefter föreståndare för apoteken Lejonet i Malmö från d. 1 juli till d. 16 aug. 1875 och Kärnan i Hälsingborg från d. 20 maj till d. 1 juli 1876.

L. tillträdde d. 1 okt. 1876, efter afslutadt köp, apoteket i Kungälv, erhöll d. 27 okt. s. å. privilegium å detsamma, men försålde apoteket redan d. 1 mars 1878 till apotekaren E. G. Hagelin.

Död d. 28 nov. 1882 i Stockholm.

Ogift.

HAGELIN, ELMAR GOTTFRID. Född d. 13 april 1849 på Slävik i Hemsjö socken, Älfsborgs län.

Föräldrar: Komministern ANDERS HAGELIN, född d. 28 nov. 1807, död d. 22 mars 1899, och CARIN MARIA BRUN, född d. 18 aug. 1815, död d. 1 jan. 1891.

Efter skolstudier vid Skara högre allmänna läroverk antogs H. d. 1 dec. 1865 till elev å Hudiksvalls apotek och aflade där d. 7 juli 1870 farmacie studiosi-examen. Aflade d. 23 maj 1874 apotekarexamen och fortsatte därefter tjänstgöringen å Hudiksvalls apotek till d. 17 maj 1876, då han öfverflyttade till apoteket Gripen i Sundsvall.

Den 1 mars 1878 inköpte han apoteket i Kungälv för 33,000 kr. (däraf 29,000 kr. för privilegiet och 4,000 kr. för lager och inventarier) och erhöll d. 22 mars s. å. privilegium å desamma.

H. var en betrodd man och sedan 1887 rådman i staden.

Död d. 5 dec. 1913 i Kungälv.

Gift 1) d. 1 okt. 1878 med MARIA AMALIA PALMBORG, född d. 11 mars 1856, död d. 3 febr. 1901, dotter till kontorsskrifvaren i K. generalpoststyrelsen i Stockholm FREDRIK PALMBORG och CAROLINA MATHILDA STURM.

Barn: INGEBORG MARIA, född d. 26 aug. 1879, död d. 10 juli 1891; — AXEL JOHAN ELMAR, född d. 1 febr. 1882. Sjökapten; — ELMAR EDVARD RICHARD, född d. 29 april 1885. Löjtnant vid K. Jämtlands fältjägarregemente; — ELMA MARIA, född d. 10 juli 1893, gift d. 16 aug. 1917 med legit. apot., arrendatorn af apoteket i Los, GUSTAF RUDOLF FALCK, född d. 1 juli 1880; — GUSTAF ERIK, född d. 20 nov. 1894. Landtbruksinspektor vid Alvesia gård.

2) d. 12 mars 1902 med IDA HEDVIG GABRIELLA ÅHSBERG, född d. 30 aug. 1868, dotter till färgerifabrikören GUSTAF LUDVIG CONRAD ÅHSBERG och JULIA HENRIETTA ARVIDSSON, gift *[2]* d. 18 juli 1916 med kaptenen i K. Bohusläns regemente KARL ELIS RUNDBERG, född d. 3 maj 1859.]

INNINGS, ANDERS JOHAN. Född d. 26 aug. 1857 i Stafby, Uppsala län.

Föräldrar: Hemmansägaren ANDERS JOHAN ANDERSSON, född d. . . ., död d. . . . 1809, och MARGARETHA CHRISTINA JANS-DOTTER BOIVIE (af vallonerna Boivies Inninge-gren i Stafby), född d. . . ., död d. . . . 1879.

I. genomgick Uppsala högre allmänna läroverk till och med 7:e nedre klassen och blef elev å apoteket Lejonet i Uppsala 1880, aflade farmacie studiosi-examen d. 19 april 1884 och apotekar-examen d. 19 jan. 1888. Han har tjänstgjort å följande apo-

tek: Enköping från d. 28 maj 1884 till d. 31 aug. 1885, Vasen i Stockholm från d. 25 maj till d. 20 juni 1886, Skara från d. 2 maj till d. 31 aug. 1887, Lejonet i Uppsala från d. 12 mars till d. 12 maj 1888, Mellerud från d. 15 maj 1888 till d. 15 sept. 1889, däraf som föreståndare från d. 1 juli till d. 31 aug. 1888, Härnösand från d. 17 sept. 1889 till d. 18 mars 1890, Hjorten i Västerås från d. 20 mars till d. 31 sept. 1890; Falun från d. 3 okt. 1890 till d. 11 juli 1894; Tre kronor i Karlskrona från d. 13 juli 1894 till d. 1 juni 1895, Renen i Stockholm från d. 1 juni 1895 till d. 30 april 1896, Brösarp från d. 1 maj till d. 1 nov. 1896, däraf som föreståndare från d. 25 maj till d. 31 okt., Norrtälje från d. 1 nov. 1896 till d. 16 okt. 1897, Grythyttedhed från d. 18 okt. 1897 till d. 11 april 1901, däraf som föreståndare från d. 1 febr. till d. 31 juli 1898 och från d. 5 aug. 1898 till d. 11 april 1901, Broby från d. 8 maj 1901 till d. 29 mars 1902, däraf som föreståndare från d. 8 maj 1901 till d. 11 febr. 1902, Målilla såsom föreståndare från d. 1 april 1902 till d. 13 mars 1903, Gripen i Stockholm från d. 15 april 1903 till d. 21 jan. 1904, Åhus från d. 23 jan. 1904 till d. 17 juni 1906, däraf såsom föreståndare från d. 15 febr. 1904 till d. 17 juni 1906.

Erhöll privilegium å apoteket i Unnaryd d. 24 nov. 1905 och transport till apoteket i Kungälv d. 29 maj 1914.

Åtnjuter sedan d. 18 nov. 1918 tjänstledighet och förestås apoteket af legitimerade apotekaren Mauritz Bertrand Nyqvist såsom arrendator.

Gift d. 24 juni 1897 med CATARINA ULRIKA CEDERBERG, född d. . . ., dotter till gårdsägaren i Uppsala ANDREAS CEDERBERG och CATHARINA ELEONORA TUNVALL.